

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

1. december 2022 *

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2011/7/EU – bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner – kompensation for kreditors omkostninger ved inddrivelse i tilfælde af skyldnerens forsinkede betaling – artikel 6 – fast minimumsbeløb på 40 EUR – forsinkelse af flere betalinger som vederlag for periodiske leveringer af varer eller tjenesteydelser, der er foretaget til opfyldelse af én og samme kontrakt«

I sag C-370/21,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Landgericht München I (den regionale appeldomstol i München I, Tyskland) ved afgørelse af 19. april 2021, indgået til Domstolen den 15. juni 2021, i sagen

DOMUS-Software-AG

mod

Marc Braschoß Immobilien GmbH,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling),

sammensat af dommerne N. Piçarra (refererende dommer), som fungerende afdelingsformand, N. Jääskinen og M. Gavalec,

generaladvokat: A. Rantos,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- DOMUS-Software-AG ved Rechtsanwalt T. Schwartz,
- Europa-Kommissionen ved G. Gattinara og C. Hermes, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6, stk. 1 og 2, sammenholdt med artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (EUT 2011, L 48, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem DOMUS-Software-AG (herefter »Domus«) og Marc Braschoß Immobilien GmbH (herefter »MBI«) vedrørende et krav om fast kompensation for de inddrivelsesomkostninger, der er påløbet som følge af gentagne forsinkede betalinger i forbindelse med én og samme kontrakt.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 3., 17., 19. og 22. betragtning til direktiv 2011/7 har følgende ordlyd:
 - »(3) Mange betalinger i handelstransaktioner mellem økonomiske aktører eller mellem økonomiske aktører og offentlige myndigheder sker senere end aftalt i kontrakten eller fastlagt i de almindelige forretningsbetingelser. Selv om varerne er leveret, eller tjenesteydelserne er udført, betales de tilhørende fakturaer længe efter fristen. Forsinket betaling påvirker virksomhedernes likviditet negativt og besværliggør deres finansielle forvaltning. Den påvirker også deres konkurrenceevne og rentabilitet, hvis kreditoren er nødt til at skaffe ekstern finansiering på grund af den forsinkede betaling. [...]
- [...]
- (17) En debtors betaling bør betragtes som forsinket[...] for så vidt angår retten til morarenter, når kreditor ikke har det skyldige beløb til sin rådighed på forfaldsdatoen, forudsat at sidstnævnte har opfyldt sine lovbestemte og aftalemæssige forpligtelser.
- [...]
- (19) Rimelig kompensation til kreditorer for de inddrivelsesomkostninger, der er påløbet på grund af forsinket betaling, er nødvendig for at modvirke forsinket betaling. Inddrivelsesomkostninger bør også omfatte inddrivelse af administrative omkostninger og kompensation for interne omkostninger, som er påløbet på grund af forsinket betaling, for hvilke dette direktiv bør fastsætte et fast minimumsbeløb, som kan kumuleres med morarenter. Kompensation i form af et fast beløb bør sigte mod at begrænse de administrative og interne omkostninger i forbindelse med inddrivelsen. [...]

[...]

- (22) Dette direktiv bør ikke forhindre ratebetalinger eller afdragsbetalinger. Hver rate eller hvert afdrag bør dog betales i overensstemmelse med de aftalte betingelser og bør være underlagt de bestemmelser om forsinket betaling, der er fastsat i dette direktiv.«
- 4 Dette direktivs artikel 1 med overskriften »Genstand og anvendelsesområde« fastsætter følgende i stk. 1 og 2:
- »1. Formålet med dette direktiv er at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner med henblik på at sikre et velfungerende indre marked og derved fremme virksomhedernes, herunder navnlig de små og mellemstore virksomheders, konkurrenceevne.
2. Dette direktiv finder anvendelse på alle betalinger, der foretages som vederlag for handelstransaktioner.«
- 5 Direktivets artikel 2 har følgende ordlyd:
- »I dette direktiv forstås ved:
- 1) »handelstransaktioner«: forretningsmæssige transaktioner mellem virksomheder eller mellem virksomheder og offentlige myndigheder, som indebærer levering af varer eller tjenester mod vederlag
- [...]
- 4) »forsinket betaling«: betaling, der ikke foretages inden for den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist, og hvor betingelserne i artikel 3, stk. 1, eller artikel 4, stk. 1, er opfyldt
- [...]«
- 6 Samme direktivs artikel 3 med overskriften »Transaktioner mellem virksomheder« fastsætter følgende i stk. 1:
- »Medlemsstaterne sikrer, at kreditor i handelstransaktioner mellem virksomheder er berettiget til morarenter ved forsinket betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse, forudsat at
- a) kreditor har opfyldt sine aftalemæssige og lovbestemte forpligtelser, og
- b) kreditor ikke har modtaget det skyldige beløb rettidigt, medmindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen.«
- 7 Artikel 5 i direktiv 2011/7 med overskriften »Betalingsplaner« har følgende ordlyd:
- »Dette direktiv berører ikke parternes mulighed for at indgå aftale i henhold til de relevante bestemmelser i national lov om betalingsplaner, der tillader, at det skyldige beløb betales i rater. I de tilfælde, hvor en af raterne ikke er betalt på den aftalte dato, skal renter og kompensation fastsat i dette direktiv udelukkende beregnes på grundlag af det forfaldne beløb.«

8 Direktivets artikel 6 med overskriften »Kompensation for omkostninger ved inddrivelse« bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at kreditor, når der skal betales morarenter i handelstransaktioner i henhold til artikel 3 eller 4, er berettiget til fra skyldneren som minimum at modtage et fast beløb på 40 EUR.

2. Medlemsstaterne sikrer, at det i stk. 1 omhandlede faste beløb forfalder til betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse og som kompensation for kreditors egne omkostninger ved inddrivelse.

3. Kreditor er ud over det i stk. 1 omhandlede faste beløb berettiget til at kræve rimelig kompensation af skyldneren for eventuelle yderligere omkostninger ud over det faste beløb, der er påløbet på grund af skyldnerens forsinkede betaling. Dette kan [bl.a.] indbefatte omkostninger til at engagere en advokat eller et inkassofirma.«

9 Direktivets artikel 7 med overskriften »Urimelige kontraktvilkår og handelspraksisser« bestemmer følgende i stk. 1:

»Medlemsstaterne træffer bestemmelse om, at et kontraktvilkår eller en handelspraksis vedrørende betalingsdagen eller betalingsfristen, morarentesatsen eller kompensation for inddrivelsesomkostningerne enten ikke er bindende eller giver grundlag for krav om skadeserstatning, hvis vilkåret er klart urimeligt over for kreditor.

Ved afgørelsen af, om et kontraktvilkår eller en handelspraksis er klart urimelig(t) over for kreditor i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i første afsnit, tages der hensyn til alle sagens omstændigheder, herunder:

[...]

c) om skyldneren har en objektiv grund til at fravige [...] det faste beløb i artikel 6, stk. 1.«

Tysk ret

10 § 286, stk. 1 og 3, i Bürgerliches Gesetzbuch (borgerlig lovbog, herefter »BGB«) har følgende ordlyd:

»(1) Såfremt debitor ikke betaler efter påkrav fra kreditor, som er fremsat efter fristens udløb, anses debitor for at være i mora i kraft af dette påkrav. Et sagsanlæg med henblik på at opnå betaling og forkyndelse af et påbud om at betale som led i den tilsvarende sag sidestilles med et påkrav.

[...]

3) Debitor for et vederlagskrav kommer i mora senest 30 dage efter forfaldstidspunktet og modtagelsen af en faktura eller et tilsvarende krav om betaling, såfremt han ikke tidligere har betalt [...]«

11 Denne lovs § 288, stk. 5, fastsætter:

»Kreditor for et vederlagskrav har ved debtors mora, når denne ikke er forbruger, desuden krav på betaling af et fast beløb på 40 EUR. Dette gælder også, når vederlagskravet er en accontobetaling eller en anden ratebetaling. Det i første punktum omhandlede faste beløb trækkes fra det skyldige kompensationsbeløb, for så vidt som kompensationen skal dække kreditors udgifter til at gøre sine rettigheder gældende.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 12 Den 21. august 2019 indgik Domus og MBI, som er to tyske virksomheder, en kontrakt om vedligeholdelse af software, som sidstnævnte virksomhed havde erhvervet, mod en månedlig betaling på 135 EUR plus merværdiafgift (moms), som forfaldt ved begyndelsen af hver faktureringsperiode.
- 13 Den 11. september 2019, den 1. oktober 2019 og den 1. januar 2020 udstedte Domus i henhold til denne kontrakt successivt fakturaer vedrørende henholdsvis september 2019 (133,04 EUR), oktober til december 2019 (399,13 EUR) og januar til marts 2020 (399,13 EUR). Hver gang modtog MBI fakturaen dagen efter udstedelsen heraf.
- 14 Da fakturaerne ikke blev betalt rettidigt, anlagde Domus sag ved Amtsgericht München (byretten i München, Tyskland) med påstand om, at MBI i henhold til BGB's § 288, stk. 5, blev tilpligtet at betale Domus det udestående hovedkrav med tillæg af morarenter samt en fast kompensation på 40 EUR for hver af de tre ubetalte fakturaer, dvs. i alt 120 EUR, som påløbne inddrivelsesomkostninger.
- 15 Amtsgericht München (byretten i München) gav Domus medhold for så vidt angår det udestående hovedkrav. Den tilpligtede imidlertid kun MBI at betale et enkelt fast beløb på 40 EUR med renter. Den fandt, at eftersom der var tale om én og samme kontrakt, i henhold til hvilken der skulle foretages periodiske betalinger, havde Domus ud fra en formålsfortolkning af BGB's § 288, stk. 5, som gennemfører artikel 6 i direktiv 2011/7 i tysk ret, kun ret til ét fast beløb.
- 16 Domus har iværksat appel til prøvelse af denne dom ved Landgericht München I (den regionale ret appeldomstol i München I, Tyskland), som er den forelæggende ret, med påstand om, at MBI tilpligtes at betale et beløb på 80 EUR, svarende til de to øvrige faste beløb, der er krævet.
- 17 Den forelæggende ret har anført, at den hælder til at fortolke direktiv 2011/7 således, at flere fordringer på grundlag af én og samme kontrakt, der er opstået som følge af forsinkede betalinger af periodiske vederlag, som minimum giver ret til et fast beløb på 40 EUR for hver særskilt fordring.
- 18 På denne baggrund har Landgericht München I (den regionale ret appeldomstol i München I) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Skal artikel 6, stk. 1 og 2, [...] sammenholdt med artikel 3 i direktiv [2011/7], fortolkes således, at der i forbindelse med periodisk opstående vederlagskrav på grundlag af et samlet kontraktforhold består et krav om betaling af et fast beløb på mindst 40 EUR for hvert enkelt vederlagskrav?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 19 Den forelæggende ret ønsker med sit spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, stk. 1, i direktiv 2011/7, sammenholdt med artikel 3 heri, skal fortolkes således, at når der i henhold til én og samme kontrakt skal foretages periodiske leveringer af varer eller tjenesteydelser, som hver især skal betales inden for en bestemt frist, skal det faste minimumsbeløb på 40 EUR betales for hver forsinket betaling som kompensation til kreditor for inddrivelsesomkostninger, eller således, at dette beløb kun skal betales én gang, uafhængigt af antallet af forsinkede betalinger.
- 20 I denne forbindelse bemærkes for det første, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 2011/7 pålægger medlemsstaterne at sikre, at kreditor, når der skal betales morarenter i handelstransaktioner, er berettiget til fra skyldneren som minimum at modtage et fast beløb på 40 EUR som kompensation for inddrivelsesomkostningerne. Desuden forpligter denne artikel i stk. 2 medlemsstaterne til at sikre, at dette faste minimumsbeløb automatisk forfalder til betaling, også uden at der fremsendes en rykkerskrivelse til skyldneren, og som kompensation for kreditors omkostninger ved inddrivelse. Endelig giver den nævnte artikel i stk. 3 kreditor ret til, foruden det nævnte minimumsbeløb på 40 EUR, at kræve rimelig kompensation af skyldneren for eventuelle yderligere inddrivelsesomkostninger ud over det faste beløb, der er påløbet på grund af skyldnerens forsinkede betaling.
- 21 Begrebet »forsinket betaling« – som ligger til grund for kreditors ret til at modtage ikke blot morarenter ved forsinket betaling i henhold til artikel 3, stk. 1, i direktiv 2011/7 fra skyldneren, men også et fast minimumsbeløb på 40 EUR i henhold til dette direktivs artikel 6, stk. 1 – er i direktivets artikel 2, nr. 4), defineret som betaling, der ikke foretages inden for den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist. Eftersom samme direktiv i henhold til artikel 1, stk. 2, omfatter »alle betalinger, der foretages som vederlag for handelstransaktioner«, finder begrebet »forsinket betaling« anvendelse på hver enkelt handelstransaktion betragtet individuelt (jf. i denne retning dom af 20.10.2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, præmis 28).
- 22 For det andet fastsætter artikel 6, stk. 1, i direktiv 2011/7 betingelserne for, at det faste minimumsbeløb på mindst 40 EUR skal betales, ved henvisning til dette direktivs artikel 3, for så vidt angår handelstransaktioner mellem virksomheder. Sidstnævnte artikel fastsætter i stk. 1, at medlemsstaterne skal sikre, at en kreditor, der har opfyldt sine forpligtelser, og som ikke har modtaget det skyldige beløb rettidigt, i forbindelse med disse handelstransaktioner er berettiget til morarenter, uden at det er nødvendigt at fremsende rykkerskrivelse, medmindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen (jf. analogt dom af 20.10.2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).
- 23 Det fremgår af det ovenstående, at retten til morarenter ved forsinket betaling som fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2011/7 og retten til et fast minimumsbeløb som fastsat i dette direktivs artikel 6, stk. 1, der udløses af en »forsinket betaling« som omhandlet i dette direktivs artikel 2, nr. 4), for det første er knyttet til »handelstransaktioner« betragtet individuelt. For det andet skal disse renter, i lighed med dette faste beløb, betales automatisk ved udløbet af den betalingsfrist, der er fastsat i samme direktivs artikel 3, stk. 3-5, forudsat at betingelserne i artiklens stk. 1 er opfyldt. Det anføres i denne henseende i 17. betragtning til direktiv 2011/7, at »[e]n debtors betaling bør betragtes som forsinket[...] for så vidt angår retten til morarenter, når kreditor ikke har det skyldige beløb til sin rådighed på forfaldsdatoen, forudsat at sidstnævnte har opfyldt sine lovbestemte og aftalemæssige forpligtelser« (jf. i denne retning dom af 20.10.2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, præmis 32).

- 24 Hvad angår betingelserne for, at der skal betales henholdsvis morarenter og det faste minimumsbeløb, sondres der hverken i artikel 3, stk. 1, eller artikel 6, stk. 1, i direktiv 2011/7 mellem, om de betalinger for leverede varer eller tjenester, der ikke er foretaget rettidigt, vedrører én og samme kontrakt eller ej. Ordlyden af disse bestemmelser kan derfor ikke understøtte en fortolkning, hvorefter det faste minimumsbeløb på 40 EUR som kompensation for inddrivelsesomkostningerne, når der foreligger en enkelt kontrakt, kun skal betales til kreditor en enkelt gang, uafhængigt af antallet af særskilte betalinger, som er forsinkede.
- 25 Denne konstatering underbygges af artikel 5 i direktiv 2011/7, der vedrører en situation, som med henblik på anvendelsen af dette direktiv er sammenlignelig med den, der er omhandlet i hovedsagen. Det følger nemlig af denne artikel, sammenholdt med 22. betragtning til direktivet, at når parterne har aftalt en betalingsplan, hvorefter det skyldige beløb betales i rater, kan der for hver rate, der ikke er betalt rettidigt, kræves et fast minimumsbeløb på 40 EUR som kompensation for inddrivelsesomkostningerne.
- 26 Det følger derfor af en ordlydsfortolkning og en kontekstuel fortolkning af artikel 6, stk. 1 og 2, i direktiv 2011/7, at det faste minimumsbeløb på 40 EUR som kompensation for inddrivelsesomkostningerne skal indrømmes en kreditor, som har opfyldt sine forpligtelser, for hver betaling, der ikke er foretaget rettidigt, som vederlag for en handelstransaktion, og som er attesteret i en faktura eller en tilsvarende betalingsanmodning, herunder når flere betalinger som vederlag for periodiske leveringer af varer eller tjenester, der foretages til opfyldelse af én og samme kontrakt, er forsinkede, medmindre skyldneren ikke er ansvarlig for disse forsinkelser (jf. i denne retning dom af 20.10.2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, præmis 34).
- 27 For det tredje bekræftes denne fortolkning af artikel 6 i direktiv 2011/7 af direktivets formål. Det følger nemlig af dette direktivs artikel 1, stk. 1, sammenholdt med 3. betragtning hertil, at dette ikke alene tager sigte på at modvirke forsinkede betalinger ved at undgå, at de er finansielt tiltrækkende for skyldneren som følge af lave renter eller ingen opkrævning af renter i en sådan situation, men også på effektivt at beskytte kreditor mod sådanne forsinkelser ved at sikre, at den pågældende kan kompenseres så fuldstændigt som muligt for de afholdte inddrivelsesomkostninger. I denne henseende præciseres det i 19. betragtning til direktivet dels, at inddrivelsesomkostninger også bør omfatte inddrivelse af administrative omkostninger og kompensation for interne omkostninger, som er påløbet på grund af forsinket betaling, dels at kompensation i form af et fast beløb bør sigte mod at begrænse de administrative og interne omkostninger i forbindelse med inddrivelsen (jf. i denne retning dom af 20.10.2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, præmis 35 og 36).
- 28 I dette perspektiv kan akkumulation hos skyldneren af flere forsinkede betalinger af periodiske leveringer af varer eller tjenester til opfyldelse af én og samme kontrakt ikke bevirke, at det faste minimumsbeløb, der skal betales som kompensation for inddrivelsesomkostningerne for hver forsinket betaling, begrænses til et enkelt fast beløb. En sådan begrænsning ville for det første fratage artikel 6 i direktiv 2011/7 – hvis formål, således som det er fremhævet i den foregående præmis, ikke blot er at modvirke forsinket betaling, men også, gennem disse beløb, at indrømme kompensation »for kreditors egne omkostninger ved inddrivelse«, idet disse omkostninger vil tendere til at forøges i forhold til antallet af betalinger og beløb, som skyldneren ikke betaler rettidigt – sin effektive virkning. Denne begrænsning ville dernæst svare til at indrømme skyldneren en undtagelse fra retten til det faste beløb, der er omhandlet i dette direktivs artikel 6, stk. 1, uden at der ville være nogen »objektiv grund« hertil som omhandlet i direktivets artikel 7, stk. 1, andet afsnit, litra c). Den omhandlede begrænsning ville endelig svare til at fritage skyldneren for en del af den økonomiske byrde, der følger af dennes forpligtelse til at betale det

faste beløb på 40 EUR, der er fastsat i artikel 6, stk. 1, for hver betaling, der ikke er foretaget rettidigt (jf. i denne retning dom af 20.10.2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, præmis 37).

- 29 Henset til det ovenstående skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 2011/7, sammenholdt med dette direktivs artikel 3, skal fortolkes således, at når der i henhold til én og samme kontrakt skal foretages periodiske leveringer af varer eller tjenester, som hver især skal betales inden for en bestemt frist, skal det faste minimumsbeløb på 40 EUR som kompensation for inddrivelsesomkostningerne betales til kreditor for hver forsinket betaling.

Sagsomkostninger

- 30 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Artikel 6, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner, sammenholdt med dette direktivs artikel 3,

skal fortolkes således, at

når der i henhold til én og samme kontrakt skal foretages periodiske leveringer af varer eller tjenester, som hver især skal betales inden for en bestemt frist, skal det faste minimumsbeløb på 40 EUR som kompensation for inddrivelsesomkostningerne betales til kreditor for hver forsinket betaling.

Underskrifter